

Ca-Nostra

*** ANY QUINT NÚM 209 ***

SETMANARI POPULAR

*** INCA, 19 D'OCTUBRE DE 1912 ***

PETITS ASSAIGS

PECAT DE DEMOCRACIA

La Revolució enderroca les velles aristocracies, que, a dir ve, havien fet prou mèrits per caure. Tant de bò n'hagués creat unes altres de noves y millors. La democracia, aquesta barbarie sense grandesa, es tot lo que'ns ha sabut donar. Democracia, es a dir: imperi de les majories vulgars sobre les minories selectes. Y això en l'ordre social, en l'ordre polític, en l'ordre artístic y literari. En tots els ordres, la baixa mediocritat infestanho tot y postergant insolentment els esperits de veres superiors.

Els catòlics hem combatut la democracia, o millor dit, alguna de les seves manifestacions; però, amb la vista fixa com tenim sempre en el camp contrari, no'ns hem adonat de que l'inimic es també dins ca-nostre. El democratisme ens té invadits com a tot lo altre.

Ens manquen *aristòcrates*, (*) ens manquen *nobles*,—vull dir ànimes nobles,—ens manca gent superior que'ns dirigisca. Caminam, ni més ni menos que'ls contraris, guiats per quatre periodistes y quatre oradors de mecting.

Demanau als nostres pintors de retaules noves de Maurice Denis: no'n tenen noticia. Anomenau Paul Verlaine, Huysmans, Hernest Hello, a n'els nostres revisters: pot ser ni saben qui son. Parlau del cardenal Newman als conferenciants qui més declamen contra *la ciencia impia*: no l'han llegit... Es a dir, que les grans figures contemporànies del catolicisme resten incomunicades amb el públic catòlic qui s'entén no més amb les mediocritats, y gracies quant

(*) Es bó de veure qu'empr. la paraula aristòcrata en el seu sentit etimològic y me referesc als selectes, als escullits, als millors en tots els ordres, maldement surtin del poble. L'única aristocracia verdadera la doia l'esperit, no el llinatge.

no son les nulitats completes que s'imposen. Elles se resisteixen per moltes bandes a les disposicions pontificies sobre la música religiosa. Elles se resistirán si demá's tracta de purificar igualment l'oratoria sagrada, pòs per exemple. Elles pugnen sordament entre nosaltres contra les orientacions del nostre Bisbe. Per qué? En el fons, per que son massa altes, y els seus ulls no hi alcansen.

Perque la democracia es aixó: odi a les coses altes, despreci, insubordinació contra tot lo que ultrapassi el nivell mesquí de les multituds.

Y es además insuficiencia inflada y presumida de gent qui *es arribada* depressa y per tots els medis y necessita ocultar els seus defectes o la seva falta completa de formació, unes voltes rancia y altres superficial y *modernista*, derrera una apariencia aparatosa.

El noble procediment de la selecció es substituït pel de *l'arivisme*. Tot l'esforç que deuria encaminarse a conquistar lleialment les altures, a ferse amunt pel treball, per l'estudi, per l'exercici de les virtuts, la democracia l'inverteix en conquistar les masses. Y com per conquistar les masses, lo més segur y senzill es enlluernarles, se substitueix el llibre sòlit pel periòdic baladrer, l'estudi per l'oratoria castelarina, les idèes per les paraules vanes, la realitat per les apariencies, la sincera efusió de cor per un baix y afectat sentimentalisme, l'oposició serena y noble de les doctrines per l'atac virulent y anti-caritatiu a les persones, afalagador dels baixos instints de totes les multituds, de la dreta y de l'esquerra.

Llástima que hájem copiat aquests procediments democràtics per conservar y augmentar la massa catòlica, a costa de la seva demoralisació. Llástima que'ns oblidem mentres tant *de conquistar les altures*, de formar una joventut en l'estudi y en les virtuts so-

cial, de crear, amb una paraula, una aristocracia apte per la direcció el dia en que l'actual règim fracassi definitivament.

Iv.

NIT DE LES VERGES

Nit de les Verges. Una nit de gèlica puresa...
Perfums d'ensomni refflorit en l'hivernal cruessa.

Timides verges qui vetlau en la finestra mitj tancada, amorosint d'un bleix suau el fret de la vesprada;

vessant l'aroma d'un anhèl en la foscor de l'hora, guaitant l'airet, la nit, el cel d'hivern qui s'estau fora.

El cel roat de llum brillant qui's bada amb maravella en ple de verges vigilant, quiscuna amb una estrella.

Al cor d'Octubre, tebior d'amor... Claròs incertes. Una esquisida tremolor de músiques despertes

sura pels aires aterits, pel fret y la brusquina, pels cors qui vetlen estremits d'una altra música més fina.

Nit de les Verges... Sota'l fret cruel de l'estelada, per qui tremola es un coret com una alcova agombolada...

MIQUEL FERRA.

FLOR DEL CALVARI

Quan entre penes te veus en lo camí de la vida, pensa que no es lluny la flor si ja't punyen les espines.

VERDAGUER.

ELS AUCELLS

Hei havia una vila des plà que tenia molts d'horts plens d'abres fruiters. En primavera aqueys abres florien y espargien una olor y flaire delicioses que perfumaven tot el lloch y fins y tot les cases. Demunt ses seus branques hei miraven una partida d'aucellets qui ab sos cants armoniosos omplien l'espai. A ie tardor, aqueys mateixos abres se veien carregats de pomes, de peres, de prunes.....

Però vet-aquí una guarda d'atlotets se pactaren per casar y matar tots els aucells y destruir sos nius. Aixís ho feren y els animalets fogien poc a poc y per a sempre d'aquell lloch que per ells havia estat abans tan hospitalari, ja no's sentiren pús els seus cants en les belles aubades de primavera y els horts y jardins quedaren trits y silenciosos. Els insectes, tan perjudicials per la vegetació, qu'un temps eren destruïts pels aucells, se multiplicaren immensament y devoraren les flors y les fulles dels abres que quedaren núus y despullats del seu fullatge com an es bull mitj de l'hivern, y els atlotets qu'abans menjaven fruites ben bones y saboroses s'hagueren de pegar un toc pes morros, y quant no hehagué remey, se convenceren de que's un crim el matar els aucells.

F.

HISTÒRIA DEL REY EN JAUME CONQUERIDOR DE MALLORCA

—Glosada per B. Ferrà)

I.

SON NAIXEMENT E INFANTESA.

(Continuació)

«Just al devant,
dins la mar sempre onetjant,
Mallorca hi sura;
illa de gran hermosura
giravoltada
de monts y valls y arenada,
ahont s'hi rien
totes aus, y s'hi congrien
fruits saborosos
dins vergers esponerosos,
amb aygues fresques;
ovelles, conis y bresques
y gra que basta,
per conró, de tota casta.
A més hi ha
pesqueres su ran de má;
y, soterrades,
marevellas encantades
ahont, gota a gota
un aygua fina hi degota;
pero... es desgracia
que gaudesca tanta gracia
la Moreria,
y, p'els cristians que sia
lloch de desterro;
pues, amb cadenes de ferro

may rescatats,
ploren molts d'encaptivats
en mala sòrt.

Vullau, Senyor son conhórt
y de lliuransa
emprender prest; s'esperansa
en Vos té'l poble.
Ja que son tan alt y noble
lo vostro imperi,
treguentlos de captiveri
s'engrandiria...»

Axí en Martell vá acabá
son parlament,
y tot plaent
el Rey En Jaume quedá.

(Seguirá.)

Teadures d'or

EL VIÁTICO EN AEROPLANO

Del *Volksfreund*, periódico aleman, extracta *El Pueblo Vasco* la narración siguiente:

«En la frontera Sur de Argelia, un coronel francés cayó hace poco tiempo gravemente enfermo. Al par que coronel era fervoroso cristiano, cosa no rara en la oficialidad francesa. Sintiendo lo peligroso de su estado, preguntó valerosamente á su médico:

—Doctor, vamos á ver; francamente, ¿cuánto tiempo me queda todavía?

—Unas cuatro horas mi coronel, si he de hablarle con franqueza.

—Pues bien, quisiera recibir los auxilios de mi santa Religion, repuso el paciente; servirá de gran consuelo para mi y para mi querida familia de Francia.

Estas palabras pudo percibir las su ayudante con quien le unía estrecha amistad:

—Mi coronel, mande usted: yo le traeré aquí, en mi aeroplano, al capellán del hospital militar.

—Sí, repuso el coronel, pero está muy distante.

—Unos doscientos kilómetros, contestó el ayudante, pero todavía me queda bastante tiempo para ello.

Tras breve saludo de despedida, el ayudante monta en su aeroplano y en menos de cinco cuartos de hora llega con toda felicidad al punto prefijado. Se presenta rápidamente al capellán y le dice:

—Señor capellan, á 2000 kilómetros de aquí se está muriendo el coronel N., y tiene empeño en recibir los auxilios espirituales. ¿Quiere usted montar en el aeroplano conmigo? En una hora larga estamos allí.

—Con muchísimo gusto, mi ayudante. Diez minutos, y soy de usted.

Y en efecto, pocos minutos después, ambos montaban en el aeroplano. El sacerdote estrechaba en su pecho la Sagrada Forma y el bravo oficial adoraba al Santísimo, mientras,

nervioso, guiaba el aeroplano.

Poco después recibía el coronel enfermo los últimos Sacramentos.»

Si non e vero...

PUBLICACIONES REBUDES

Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana.—El número corresponent al més de Setembre du'l siguent sumari: Un mot de defensa propia.—Aixebuc an els que Francesegen.—La mania de la uniformitat lingüística.—Dificultatats que's presenten per fixar un sistema ortogràfic.—Observacions avengudes.—Una «debilitat» nostra segons el Sr. C.—Eixida Filològica dels Drs. Griera y Barnils.—Gran Mercés an el Dr. Bartoli.—Romanisches Etymologisches Woerterbuch.—Transcripció fonètica d'una Rondalla Mallorquina segons la pronuncia de Manacor (Mallorca).—La causa de la llengua catalana fent la seua via.—† Mn. Joseph Rutlan y Mir.

SOBRE L'ACADEMIA TÉCNICA D'INCA

Desitjant ampliar y aclarir lo que publicarem dissapte passat, referent a n-el camvi de Direcció Moral y Religiosa d'aquesta Academia, respecte del qual mos han demanades noticies alguns lectors d'Inca y de fora, heu acudit a persona que creym enterada del asunto, per demanar explicacions, y lo que mos ha dit queda resumit en els punts següents:

1. Que D. Bernat Rodríguez, Director actual de l'Academia, havia vengut a Inca algun temps per fundá l'Academia, sense qu'arribás a fer res, fins que a la fi acudi a demanar l'ajuda dels PP. Franciscans.

2. Que per tenir aquesta ajuda, oferi a dits pares l'internat, el professorat, la Direcció moral, y altres coses més; pero qu'els Franciscans, atesa la falta de locals y l'excés de trebays se negaren a acceptar tals ofermes.

3. Que a pesar de les dificultats que hi tenien els Franciscans, cedint a les repetides súpliques del Sr. Rodríguez, y no volguent que per falta del seu apoyo hagués de dexar de fundarse una obra que poria esser beneficiosa per Inca, consentiren en admetre la *Direcció e Inspecció Moral y Religiosa*, única cosa compatible amb la situació en qu'es trobaven.

4. Qu'una vegada admesa aqueixa Direcció e Inspecció Moral y Religiosa pels Franciscans, el Sr. Rodríguez procurá fer anar el nom d'ells aheadant en els anuncis y en el reglament, perque les families tenguessen confiança en l'Academia: y els Franciscans per part seva, a fi de correspondre a la confiança de les families, procuraren desempenyar d'un modo serio y formal l'ofici de que les havien encarregats, y feren a n'el Sr. Rodríguez les observacions y advertencies que cregueren del cas perque la part Moral y Religiosa de l'Academia estigués ben assegurada.

5. Que'l Sr. Rodríguez a n'aquí lo de la

Direcció e Inspecció Moral y Religiosa de-
via pareixer molt bo per la propaganda, pero
que tal volta hauria desitjat que la desempe-
nyassen persones que's contentassen en tenir-
la de nom, y el dexassen fe a ell en lli-
bertat, aprofitá sa primera ocasió que ten-
gué per llevar a n-els Pares Franciscans
aquexa direcció, y separarlos de l'Academia,
de manera que ja no hi tenen intervenció de
cap classe.

Axó es lo unic que hem pogut saber res-
pecte d'aquex assumto; y lo que porem comu-
nicar a n-els que mos han demanades expli-
cacions.

AJUNTAMENT

Sessió del dia 18 de Octubre

El Consistori se reunex baix la presidencia
del Sr. Ramis y ab l'assistencia dels senyors
Llabrés, Gelabert, Truyol y Fluxá.

Llegida l'acta de la sessió anterior, cele-
brada dia 27 de Setembre, quedá aprovada.

El Sr. Batle dona conta que s'ha enterat de
lo que costaria el plá general d'Inca que se-
nyalás el perimetre d'arrasant y alineació, y
manifesta qu'el Sr. Aleñar li ha dit gemunt
unes 750 pessetes.

Se ratifica fer el plá general de les plasses
y carrés perque tothom se subjecti el peri-
metre senyalat y acabin els favoritismes.

Se llegexen distints contes que queden
aprovats.

Saxaminen els plans dels nous frontis de
les cases de D. Domingo Alzina y de la pro-
jectada de l'honor Antoni Garau del carré de
Palmer que son de l'aprovació del Consistori.

Es refuat el plá del enfront d'una casa pro-
jectada a n-el carré de Palmer, presentat per
Medó Catalina Truyol y Llobera, per no reu-
nir condicions arquitectòniques.

Se dona permis a l'honor Llorens Rubert
per referir l'enfront de sa casa del carré de la
Cortera.

El retgidor Sr. Gelabert se queixa de la pu-
dor que despedex un sestador d'aueveys
que hi ha a n-el centre de la població, a n-el
carré del Misteri.

Igualment se queixa el Sr. Fluxá de les ba-
varades pestilentes qu'arriben a son taller
procedents d'una soll del carré de Malferit.
Diu que a son taller trebayen de 70 a 80
obrers y que se desasararia si per falta de
higiene hi havia res de nou entre sos trebaya-
dors.

El Sr. Batle promet posarhi remey.

El Sr. Fluxá, torna parlar de la provisió
d'aygos a Inca; y proposa que no s'autoris-
cap plá de casa nova que no sia en la condi-
ció de ferhi una cisterna de cabuda propor-
cionada al vessants d'aygo de que se dispo-
sa.

Els retgadors abunden ab les idees del Sr.
Fluxá; pero com aquesta disposició suposa
gastos per part dels qui edificuen, troben que
la proposta deu quedar sobre la taula.

Se llegex a la Gazeta Oficial una disposi-
ció en que'ls metges deuen percebre 10 reals
del Municipi per cada regonaxament qu'han

de fer a mossos qu'entren en quintes. Si dit re-
gonaxament se fa a instancies de qualque in-
dividuo al metex interesat té l'obligació d'a-
bonar els drets mèdics.

S'autorisa el Sr. Batle, perque s'entengui ab
el metje titular D. Miquel Llabrés, el quel
sols cobra dues terceres parts deis honoraris
que li corresponen del Municipi, de 1500
pessetes sols en perceb 1000, per veure si
també farà gracia sobre'l particular.

S'axeca la sessió.

Cronicó d'Inca

Octubre de 1912.

Dia 13—Tots els dies acudex molta
moltitud de feels a nostres iglesies a n-el
res del Rosari que se fa en Nostr'Amo.

Ja el primer diumenge del més de Oc-
tobre se fé, a la iglesia de Sant Domingo
una hermosa festa de la Mare de
Deu del Roser. Embadalí la fervorosa
concurrència, en s'oratoria Sagrada,
Mossen Antoni Artigues, de Felanitx,
a l'ofici major y a la solemne funció del
vespre.

—Tots els diumenges a la Parroquia,
a certes misses, se fa una colecta des-
tinada a recullir caudals per les obres
de la capella del Sant Crist que s'están
verificant.

—A n-els carrés del Born y de Sant
Francesc se fan unes corregudes de cin-
tes organissades pel biciclista Refael
Ferrari.

Acudi a dits carrés molt de públic
que donava ayers de festa popular.

—D. Damiá Socias ha renunciat son
cárrec de primera guardia urbana del
Municipi, cubrint la vacant, per disposi-
ció del Sr. Batle, el Sereno En Ga-
briel Llabrés, entrant ocupar la plassa
buida de la guardia noturna En Joan
Gual Garcia.

—Llegim demunt el quizenari de no-
ticies d'aquesta població que, dia 20,
primera fira d'Inca, la companyia d'afi-
cionats del Circol d'Obrers Catolics
dará sa primera de ses funcions de tem-
porada a benefici de les obres del Ora-
tori del Puig de Santa Magdalena.

—A n-el Col·legi del Cor de Jesús
que dirigexen els Germans de les Esco-
les Cristianes s'está contruint un teatre
a una ampla sala del edifici.

La Joventut católica, que s'organisa,
fa contes darhi representacions de bona
moralidad, quines pessés ja están en-
sayant y que tot d'una que'l teatre esti-
ga llest les posarán en escena.

Lo qu'es aquest hivern mos anam a

devertir si mos conviden per tot.

Dia 17—El Mercat d'avuy no s'es
vist tant gros com els dijous anteriors
motivats, sens dupte, per celebrarse de-
má la primera de nostres renombrades
fires.

El bessó seguia a 105 pessetes el
quintá y es porcs en sa poca demanda
d'enguany.

—El Discretori de la Tercera Orde
de Sant Francesc acorda celebrar uns
eszerccissis espirituals predicats, que
comensarán, si no se presenten incon-
venients, dia 17 de Novembre, cap d'oc-
tava de Santa Maria la Major.

Dia 18.—A la Casa consistorial se té
una reunió per veure de donar una em-
penta a la qüestió de plasses.

Assistiren a ella el Sr. Batle, D.
Lloatxim Gelabert, D. Jaume Vidal, D.
Jaume Armengol y altres distingides
persones o interessades en que ses
plasses se fassin.

De temps enrera l'Ajuntament té acor-
dat fer les dues plasses projectades:
una a l'illeta de can Janer y s'altra a l'i-
lleta de sa Cortera.

La reunió tenia per objecte principal
recostruí les respectives suscripcions
que se feren fa quatre o cinc anys, en-
tre'ls veynats que serán favorits per la
millora.

Entre'ls assistents reyná el major en-
tusiasme per la construcció de les plas-
ses, esperantse que les persones que
se suscrigueren llevors seguirán abo-
nantse ara en les metexes o més gros-
ses cantitats, y que molts farán un es-
fors per aydar a n-el gran cost que re-
presenta la adquisició de dues illetes, a
fi que prest sia un fet l'axamplament de
plasses, imposat per nostró mercat ca-
da dia més important per l'afuència de
firers y de mercaderies de tota classe.

—En la Panyeria y Sastreria de D.
Bartomeu Gumbau y fiys mos fa sabre
que ha rebut un elegant assolit de robes
de la mes alta novetat per la vinenta
temporada de tardor y hivern, y qu'es-
peren la visita dels seus parroquians.

El Cronista.

† NOSTROS AMICS DIFUNTS

Nostro amic y col·laborador D. Miquel Sam-
pol está de dol per la mort de la seua ben-
volguda germana D.ª Margalida Sampol,
morta en Binisalem després de llarga malal-
tia sufrida en resignació cristiana.

Que Deu Nostre Senyor tenga en lo seu
etern repós l'ànima de la difunta y don a sa
desconsolada familia la conformana cristiana
per tant sensible pérdua.

BOLLETI COMERCIAL

Preus que retgirem a nostro mercat.		
Bessó	a	103'00 el quintá
Blat	a	18'00 la cortera
Xexa	a	18'50 id.
Sivada	a	11'00 id.
Ordi	a	12'00 id.
Faves de cuynar	a	20'00 id.
Idem. novellas.	a	18'00 id.
Monjets de confit	a	32'00 id.
Siurons	a	20'00 id.
Guixes	a	19'00 id.
Patatas	a	5'00 es quintá.
Moniacos	a	0'00 id.
Garroves	a	5'00 id.
Gallines	a	0'90 sa tersa
Ous	a	1'50 sa dotzena

LLIBRERÍA Carré de la Murta, número 5.—Inca.

Derreres Obres Rebudes

Lluvia de Rosas. O algunos gracias y curaciones atribuidas a la intercesión de la Sier-

va de Dios Sor Teresa del Niño Jesús y de la Santa Faz. Traducción del Francés por el R. P. Romualdo de Santa Catalina Carmelita descalzo, Maestro de Novicios en el convento de Tarragona. Con las debidas licencias.

Una Rosa Deshojada.—Sor Teresa del Niño Jesús y de la Santa Faz, Carmelita descalza. Su vida escrita por ella misma, consejos y recuerdos, oraciones, cartas y poesias. Traducción del Francés por el R. P. Fr. Romualdo de Santa Catalina, Carmelita descalzo, Maestro de novicios en el convento de Tarragona.

Obras del Abate Sylvain, autor de las *Paillettes d'or*—*El Libro de los novicios* obra honrada con la recomendación y elogios del Eminen'ísimo Cardenal Donnet, Arzobispo de Burdeos, y de muchos otros ilustres Prelados. Traducción de la 18ª edición francesa, autorizada por los editores franceses Aubonnel Frères de Avinón con la licencia del Ordinario.

Comentario práctico de Historia Sagrada, con una instrucción para la enseñanza de las lecciones de Historia Sagrada y concordancia de ésta y del Catecismo, publicado por el Ilmo. Sr. Dr. D. F. I. Knecht, Obispo auxiliar de Friburgo. Traducido de la décima edición alemana por el Padre Jeronimo Rojas, de la

Compañía de Jesús. Con 114 láminas y dos mapas, 2 tomos, en 8.º (XVI y 1176 págs.)

Refrans, ditxos, adagis o proverbs.

	303
No esperes fer demá, lo que pugues avuy.	
	304
Demnant, demnant, van a Roma.	
	305
Després de s'estiu, ve s'ivern.	
	306
Deu mos ha fet a tots, y es geparut de Tereses.	
	307
A Ciutat, que hi estiga qui es nat.	
	308
Dins es pots petits hi ha es bons augments.	
	309
Si amagues ses debilitats, no mostres ses abilitats.	
	310
Més val infants, que malalties.	

Aquest setmanari se publica ab censura eclesiástica.

Almacenes Montaner

SINDICATO 2 á 10 Y MILAGRO 1 á 11

= PALMA =

Pañería, Sastrería, Novedades, para Señora y Caballero, Camisería, Lencería, Mantelería, Confección de blanco, Géneros de punto, Estatuaría Religiosa, Plata Meneses, Medallas, Rosarios, Objetos para Regalos, Efectos Militares, Uniformes, Gorras, Espadería, Corbatería, Tapices, Alfombras y Cortinajes.

«EN LA SUCURSAL CAN BITLA»

ROPAS HECHAS Y SASTRERÍA ECONÓMICA

Imprenta de Ca-Nostra

Se confecciona tota classe de modelació per jutjats municipals y Caxes rurals baix d'intel·ligents direccions. Talonaris pe la loteria nacional, programes y tota classe de treballs ab prontitud y economia.

Ca-Nostra

SETMANARI POPULAR

A 4 pessetes l'anyada entera.

A n-els Srs mestres y obrers que mos ho demanin sols los contám 2 pessetes. A n-els qui comprin a nostra llibrería per 100 pessetes cad'any al contat los regalám la suscripció.

Els suscriptors tenen dret a publicar un anunci 4 vegades l'any.

Carré de la Murta, 5.—INCA.

LOS MÁS IMPORTANTES DE LAS BALEARES
GRANDES ALMACENES **SAN JOSÉ**

DE
IGNACIO FIGUEROLA

CENTRAL: Brondo, 7, 9 y 11—Esquina Borne. 118—PALMA
SUCURSALES: JAIME II, 59 y 61 esquina VICENTE MUT—
BINISALEM calle TRUCH—LA PUEBLA calle MAYOR, 58—
INCA, PLAZA IGLESIA, PALMER.

SASTRERIA, CAMISERIA, CONFECCIONES

Equipos para novios—Corbatería—Bisutería—Mercería—Sedería—
Lanería—Alfombras—Lencería—Géneros de punto—Cortinajes.

OBJETOS PARA REGALOS == PRECIO FIJO

TINTA

D'ESCRIURE

a sis reals el Litre

A S'IMPRENTA DE CA-NOSTRA